

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

5. Чжоу, Лі. (2015). *Формування інтерпретаторської компетентності майбутніх співаків з КНР у процесі фахової підготовки у вищих мистецько-педагогічних закладах України*. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ, Міжрегіональна академія управління персоналом.

6. Arnheim, R. (2004). *Art and Visual Perception, Second Edition: A Psychology of the Creative Eye*. Berkeley: University of California Press.

Світлана ІРИГІНА

кандидат педагогічних наук, доцент,

Олександр ВИШНЯ

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти

ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

***Анотація.** У статті автор розглядає особливості диригентсько-хорової підготовки майбутніх бакалаврів у закладах вищої освіти України та Китаю. Аналіз науково-педагогічної літератури довів, що у мистецькій освіті Китаю традиційно сформувалися більш стійкі тенденції розвитку сольного співу порівняно з колективним вокальним музикуванням, а сучасна мистецька освіта в Україні забезпечує необхідні умови для формування висококваліфікованого професіонала в галузі хорового мистецтва через діалог з різноманітними музичними явищами. Китайська виконавська школа характеризується систематичним підходом до збереження та розвитку професійних і музично-естетичних традицій, що забезпечує високий рівень виконавської майстерності. Методична система диригентсько-хорової підготовки в Україні поєднує багатовікові співацькі традиції з сучасними принципами навчання, зокрема контекстним підходом та інтеграцією знань.*

***Ключові слова:** диригентсько-хорова підготовка, заклади вищої освіти України та Китаю, діалогічне спілкування, хоровий колектив.*

CONDUCTING AND CHOIR TRAINING OF FUTURE BACHELORS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE AND CHINA

***Abstract.** In the article, the author examines the peculiarities of conducting and choral training of future bachelors in higher education institutions of Ukraine and China. The analysis of scientific and pedagogical literature proved that in the art education of China, more stable trends of the development of solo singing compared to collective vocal music-making were traditionally formed, and modern art education in Ukraine provides the necessary conditions for the formation of a highly qualified professional in the field of choral art through dialogue with various musical phenomena. The Chinese performing school is characterized by a*

systematic approach to the preservation and development of professional and musical-aesthetic traditions, which ensures a high level of performing skill. The methodical system of conducting and choral training in Ukraine combines centuries-old singing traditions with modern teaching principles, in particular, a contextual approach and integration of knowledge.

Keywords: *conducting and choral training, higher education institutions of Ukraine and China, dialogic communication, choral collective.*

Зміцнення всебічних відносин з Китаєм наразі є одним із пріоритетів зовнішньої політики України та має стабільний і довгостроковий характер. Серед цих відносин найінтенсивнішими є освітні зв'язки, і сьогодні студенти з Китайської Народної Республіки складають одну з найчисленніших груп іноземних здобувачів в Україні (Тарапата-Більченко, 2018, с. 64).

На сучасному етапі розвитку суспільства активно розвивається мистецька освіта, зокрема вокально-хорова, що пов'язано із впровадженням змістовних інновацій та необхідністю вирішення завдань щодо якісної підготовки майбутніх професіоналів у галузі музичного мистецтва, у тому числі - хорових диригентів. Сучасні тенденції відзначаються посиленням полікультурних зв'язків та розвитком інтеграційних процесів у міжнародному мистецько-освітньому середовищі.

Особливості навчання китайських студентів у закордонних університетах вивчали такі дослідники, як М. Божко, О. Гринькевич, Дін Сін, Ма Сюй, Сін Чжефу, Т. Стоянова, Л. Тарапата-Більченко, Цзінь Лулу та інші.

Насамперед зазначимо, що питання диригентсько-хорової підготовки в Україні завжди привертала і продовжує привертати увагу дослідників. Окремі аспекти цієї підготовки, зокрема історичні, методичні та педагогічні, стали об'єктом спеціального вивчення таких науковців, як Н. Дем'яненко, В. Іванов, Л. Корній, П. Маценко, Л. Нечипаренко, В. Пащенко, К. Шамаєва, І. Ярошенко, Ю. Ясиновський та ін.

Як відомо, диригентсько-хорова підготовка в Україні має давні традиції, які сягають корінням у багатовікову культуру співу. Хоровий спів був і залишається важливою складовою української музичної культури, починаючи з церковних хорів Київської Русі, закінчуючи академічним хоровим мистецтвом сучасності. У ХХ столітті хорове мистецтво розвивалося завдяки таким композиторам і диригентам, як М. Лисенко, К. Стеценко, О. Кошиць та ін. Тобто методична система диригентсько-хорової підготовки в Україні поєднує багатовікові співацькі традиції з сучасними принципами навчання, зокрема контекстним підходом та інтеграцією знань.

У закладах вищої освіти мистецького спрямування особлива увага приділяється вивченню теорії музики, історії хорового мистецтва, диригентської техніки, а також практиці роботи з хоровими колективами, зокрема ансамблями. В цьому процесі важливим аспектом є вивчення

українського хорового репертуару, який включає як народні пісні, так і твори класичної та сучасної музики.

Дослідники підкреслюють, що освітній процес у закладах вищої освіти організовується через систему різноманітних занять, спрямованих на передачу, засвоєння, застосування та розширення знань, умінь і навичок у здобувачів освіти. Для цього використовуються як традиційні, так і інноваційні методи, репродуктивні та продуктивні підходи, загальні й спеціальні методики тощо (Дін Сінь, Стоянова Т., Цзінь Лулу, 2015, с. 69)

Аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених доводить, що підготовка диригента є систематичним, послідовним і складним процесом, який потребує застосування найбільш ефективних методів навчання залежно від цілей, які ставить викладач перед собою та здобувачами освіти.

У мистецькій освіті Китаю традиційно сформувалися більш стійкі тенденції розвитку сольного співу порівняно з колективним вокальним музикуванням.

Китайська вокально-хорова школа, будучи в постійному діалозі з сучасністю, стала органічною складовою культурного процесу в Китаї. Китайська виконавська школа характеризується систематичним підходом до збереження та розвитку професійних і музично-естетичних традицій, що забезпечує високий рівень виконавської майстерності.

Диригентсько-хорова підготовка КНР почала активно розвиватися відносно нещодавно в порівнянні з Україною, хоча хорове мистецтво в країні також має свої історичні коріння. У XX столітті, завдяки впливу західної музичної освіти, Китай почав формувати власні школи хорового мистецтва.

Сучасні центри хорової підготовки розташовані в провідних музичних закладах освіти, таких як Центральна консерваторія музики в Пекіні, Шанхайська консерваторія музики та інші великі консерваторії. Китайські студенти вивчають як класичну західну музику, так і традиційну китайську, що дозволяє розвивати різноманітний хоровий репертуар.

Враховуючи поліфункціональність мистецтва, можемо визначити найважливіші функції вокально-хорової практики для реалізації синтетичної за змістом діяльності майбутніх професіоналів у галузі музичного мистецтва – керівництва хоровими колективами, а саме: соціально-перетворююча, пізнавально-евристична, комунікативно-регулятивна, навчально-інформативна, виховна, естетична, сугестивна, гедоністична, мобілізаційно-організуюча. Незважаючи на відмінності в культурних традиціях, системи підготовки диригентів у Китаї та Україні мають спільну основу – взаємодію функцій та структурних елементів освітнього процесу (Мартиненко, 2021, с. 54).

Визначимо основні порівняльні характеристики диригентсько-хорової підготовки України та КНР, а саме:

1. Традиції та репертуар: українська диригентсько-хорова підготовка має глибші історичні корені, базовані на церковному співі, тоді як у Китаї хорове мистецтво активно розвивалося у XX столітті під впливом західної

музики. Обидві країни мають багатий репертуар, що поєднує національні та західні традиції.

2. Освітні підходи: в обох країнах хорові диригенти отримують всебічну музичну освіту, але в Україні традиційно більше уваги приділяється роботі з національним хоровим репертуаром, тоді як у Китаї навчання більш орієнтоване на поєднання західної і китайської музики.

3. Міжнародна взаємодія: обидві країни активно беруть участь у міжнародних хорових конкурсах і фестивалях, що дозволяє вдосконалювати уміння та навички та розвивати міжнародні зв'язки.

Отже, диригентсько-хорова діяльність є універсальним механізмом, що інтегрує індивіда в культурний простір, забезпечуючи оптимальні умови для реалізації його творчого потенціалу, а свідомий вибір диригентсько-хорової спеціальності обумовлює активну діяльність здобувача освіти, спрямовану на систематичне опанування теоретичних знань та практичних навичок (Чжан Лу, 2016).

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартиненко, І. І. (2021). Вивчення української хорової музики в процесі фахової підготовки студентів з КНР. *Professional Art Education*, 2, 52-59.
2. Дін Сін, Стоянова Т., & Цзін Лулу (2015). Адаптація іноземних студентів в Україні. *Science and Education a New Dimension, Pedagogy and Psychology*, III (26), issue 50, 68-75.
3. Тарапата-Більченко, Л. (2018). Вища музична освіта України: виклики та стимули китайської освітньої міграції. *Вища освіта України*, 4, 62-68.
4. Чжан, Лу (2016). *Методичні засади диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи у загальноосвітніх навчальних закладах*. (Дис. ... канд. пед. наук). Київ, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

ЛІ ЦЗЯНЬЦЗЮНЬ,

здобувач другого (магістерського) рівня

Університет Ушинського

науковий керівник: Микола ФЕДОРЕЦЬ, кандидат пед. наук.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ТА ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

Вивчення джерел міжнародного наукового дискурсу стосовно аналізу, розробки та впровадження в процесі мистецької освіти, зокрема, загальної музичної освіти, компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу, доводить, що багато науковців, учителів мистецьких дисциплін закладів

Підготовка естрадних співаків до концертної діяльності.....	80
Рябокін А.	
The scope of the lyrical soprano in Western-European operas of the nineteenth century.....	82
Чжан Юеян, Вороновська О.	
Твори сучасних китайських композиторів для двох фортепіано як самобутній напрямок у розвитку китайського фортепіанного ансамблю.....	85
Чжоу Лісі, Вороновська О.	
Особливості виконавської вокальної культури епохи бароко.....	88
Xie Zhouxiang	
Improving the performance skills of future bachelors in the process of learning to play the flute.....	91
Osadcha T., Wu Mengzi	
Methods of developing creative abilities of future music teachers in the process of conducting and choral training.....	94
Sun Yulai	
Formation of vocal competence of future bachelors using multimedia technologies.....	97
Ni Yuanxi	
Formation of vocal speech culture of future art school teachers.....	101
Liang Weihong	
Formation of stage and picture culture of future bachelors in the process of vocal training.....	104
Liu Zihan	
Artistic and creative potential of future bachelors in the process of vocal training: the essence of the concept.....	108
Levytska I., Li Dongjie	
Features of executive training of higher education acquires in the process of learning to play the saxophone.....	112
Іригіна С., Вишня О.	
Диригентсько-хорова підготовка майбутніх бакалаврів у закладах вищої освіти України та Китаю.....	116
Лі Цзяньцзюнь	
Актуальні аспекти підготовки майбутніх учителів музики до впровадження компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу.....	119
Федорець М., Чень Ханлей,	
Особливості залучення учнів мистецьких шкіл до музично-естетичної культури в нових соціально-культурних умовах.....	123
Фань Сіньюй, Федорець М.	
Формування художнього смаку як компонента музично-естетичної культури учнів мистецьких шкіл.....	126
Корнієнко М.	